

Debattredaktör: Patricia Pohto, tel 784 8289, patricia.pohto@vasablaget.fi
 Debattredaktionens e-post: debatt@vasablaget.fi

Debatt, i

Familj och företag

wei

19.04.09

RECENSION BÖCKER

Din för evigt

Utmaningar med att ha företag

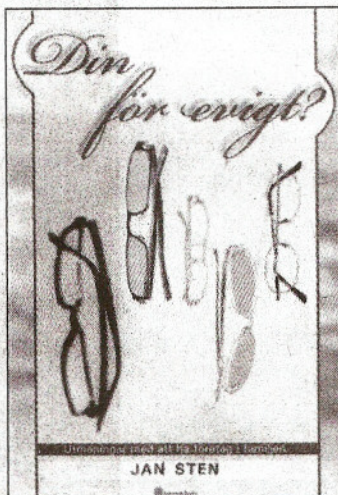
Jan Sten
 Labyrinth Books 2009
 238 sidor

Ekonome doktor Jan Sten har i sin forskning specialiserat sig på familjeföretag. Han doktorerade för några år sedan vid Svenska Handelshögskolan i Helsingfors med en uppmärksammad avhandling om försäljning av familjeföretag till utomstående. Sedan dess har han flitigt fortsatt forskningen och blivit en anlitad expert inom den nisch han ringat in i forskningen.

Nyligen gav han ut en bok där han sammanfattar sina rön i en lättläst och intressant text. Han vet vad familjen betyder för ägandet och ägandet för familjen.

Förlaget Labyrinth Books i Nykarleby har på några år gjort en inbrytning på bokmarknaden, gett ut och marknadsfört ett trettiotal verk. Förlaget har på ett berömvärd sätt – med små resurser – främst inriktat sig på österbottenskt saklitteratur som har stor betydelse för utvecklingen i regionen. Jan Stens nya bok *Din för evigt*, med underrubriken "Utmaningar med att ha företag i familjen", är i denna strävan ett välkommet tillskott.

Jan Sten har valt en sprittande titel som antyder närhet och långvarighet i relationen mellan familj och företagande. Boken borde lämpa sig utmärkt som handbok vid kurser, föreläsningar och planering. Men den borde gärna finnas i alla de hem som på olika sätt är kopplade till företagandet. Jag tänker på de många små och större företag som runt om i Österbotten drivs i familjeregion och ägnar sig åt växthusodling, pälsfarmning och allehanda företag inom hantverk, service och produktion. De problem som de ibland-kanske ganska ofta – tampa med kommer inte

Jan Stens läsvärda bok öppnar nya perspektiv på de ofta komplicerade familjerelationerna i företagandet.

alltid upp till ytan utan pyr och oroar i det tysta. I den slutna familjekretsen kan det vara svårt att lyfta fram, bearbeta och lösa olika problem.

I många företag kan det också finnas dominant ledare som håller sin hand över det hela och sopar problemen under mattan. Jan Sten kan med sin bok och sina analyser bli en väckare och hjälpare, också i mera svåråtkömliga hierarkier.

Jan Stens bok öppnar nya perspektiv på de ofta komplicerade familjerelationerna i företagandet. Han ringar in de svaga och starka personerna i ett företag. Det är väl ganska ofta så att företagarna, speciellt de äldre, behärskar utmärkt det tekniska och det löpande arbetet, men när problem uppstår, till exempel i personrelationerna, står de ganska handfallna. De gör då klokt om de förlitar sig på råd och instruktioner från kunniga specialister.

Jag är ganska imponerad av Jan Stens beläsenhet och kring-syn. Han har förmåga att metodiskt analysera och lösa problem. Man har intrycket att han vuxit upp i en företagsbetonad miljö. De flesta ekonomer är ju inriktade på skötsel av vanliga företag i form av aktiebolag, där en mängd ägare för en anonym tillvaro. Sten lever sig in i företagandet i anknytning till familjen och är

tydligt ganska ensam på detta område. I framtiden kan han genom sin forskning och föreläsningsverksamhet göra mycket till stöd för en sund struktur och rytm i familjeföretagandet.

Jan Sten inriktar sig alltså på att tränga in i den spännande och intrikata värld som företagsfamiljer lever i. De är utåt självständiga i sitt handlande men är i hög grad beroende av yttre krafter och växlande marknader. De kan inte isolera sig från omvärlden även om de kan glädja sig över rimlig rörelsefrihet. Till saken hör att det inte bara är företagarfamiljen som lever och arbetar inom ett familjeföretag. Där finns anställda, barn och barnbarn, ingifta, föräldrar, släktingar, leverantörer, köpare och många andra. Alla dessa är med olika roller och uppgifter involverade i ett familjeföretag. Här behövs samarbete, förståelse och respekt för att det hela skall fungera.

Gemensamma värderingar och centrala målsättningar skall lyftas fram och omfattas av alla involverade. Konflikter och problem hör väl även till denna värld. Förmågan att lösa problem och se människan formar framgången. Detta betonar även Sten i ett avslutande kapitel som heter "Det livskraftiga företagandet".

Det finns enligt Jan Sten 1,4

miljoner familjer i vårt land. De är oftast olika till storlek och sammansättning: från vanliga kärnfamiljer med föräldrar och barn till storfamiljer med flera generationer, ingifta och samboende. Den ena familjen liknar knappast helt den andra. Familjebolagen igen är bolag som ägs av en familj eller flera familjer och kan med tiden få många närstående eller helt utomstående intressenter eller delägare.

Det lär finnas cirka 260 000 företag i landet. Av dem baserar sig hela 86 procent på familjeanknytning. De flesta har mindre än tio anställda. När man ser sig omkring i Österbotten märker man snart hur småföretagen dominerar.

Familjeföretagen har spelat en mycket stor roll i vårt land. De flesta storföretag har börjat som små familjebolag. Vi kan peka på dagens storföretag som Ahlström, Stockmann, Sinebrychoff, Nokia, Fiskars, Sanoma och så vidare. Wiik och Höglund är ett känt österbottenskt bolag grundat på 1930-talet.

Det är väl alltför normalt att en familj bildar ett bolag. Om allt går väl växer bolaget ut och lockar nya ägare. Dynamiken kommer från familjen.

De som grundat ett företag och stått i ledningen har haft visioner, energi och framtidstro. Sten talar om entreprenörsanda och -företag. I ett sådant företag har man slagit vakt om centrala värderingar, satsat på samarbete och utveckling. Här har också kvinnorna spelat en central roll: hustrur, mammor, döttrar, änkor, exfrur, ingifta, samboende och så vidare, alla ofta verkliga nyckelpersoner.

Jan Sten understryker att de familjeföretag som utnyttjar de kvinnliga resurserna har möjlighet till framgång och tillväxt.

Jag har med nöje och behållning läst Jan Stens bok "Din för evigt". Här har företagare och familjer en nyttigt och instruktiv handbok.

LEVI ULFVENS